

॥षष्ठः प्रश्नः॥

॥तैत्तिरीयसंहितायां चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः॥

अश्मन्नूर्जं पर्वते शिश्रियाणां वाते पूर्जन्ये वरुणस्य शुष्मैः। अन्न ओषधीयो वनस्पतिभ्योऽधि सम्भृतां तां न इष्टमूर्जं धत्त मरुतः सङ्गराणाः। अश्मैऽस्ते क्षुदमुं ते शुगुच्छतुं यं द्विष्मः। सुमुद्रस्य त्वाऽवाक्याऽग्ने परिं व्यामसि। पावको अस्मभ्यं शिवो भंव। हिमस्य त्वा जुरायुणाऽग्ने परिं व्यामसि। पावको अस्मभ्यं शिवो भंव। उप (१)

ज्मन्त्रुपं वेतसेऽवतरं नदीष्वा। अग्ने पित्तम् पामसि। मण्डूकि ताभिरा गंहि सेमं नौ यज्ञम्। पावकवर्णं शिवं कृधि। पावक आ चितयन्त्या कृपा। क्षामन्त्रुरुच उपस्ते न भानुनां। तूर्वन्न यामन्त्रेतशस्य नू रण आ यो घृणे। न तंतृषाणो अजरः। अग्ने पावक रुचिषां मन्द्रयां देव जिह्वाणां आ देवान् (२)

वंक्षि यक्षिं च। स नः पावक दीदिवोऽग्ने देवां इहा वंह। उप यज्ञं हृविश्वं नः। अपामिदं न्ययं न समुद्रस्य निवेशनम्। अन्यं तै अस्मत्तपन्तु हेतयः। पावको अस्मभ्यं शिवो भंव। नमस्ते हरसे शोचिषे नमस्ते अस्त्वुर्चिषे। अन्यं तै अस्मत्तपन्तु हेतयः। पावको अस्मभ्यं शिवो भंव। नृषदे वड- (३)

फ्सुषदे वङ्मनुसदे वङ्मरहिषदे वटध्मुविंदे वट। ये देवा देवानां यज्ञियां यज्ञियानां संवथ्मरीणमुपं भागमासते। अहुतादो हृविषो यज्ञे अस्मिन्नस्वयं जुहूच्छं मधुनो घृतस्य। ये देवा देवेष्वधिं देवत्वमायन् ये ब्रह्मणः पुरुषारो अस्य। येभ्यो नर्ते पवते धामु किं चन न ते दिवो न पृथिव्या अधिं स्नुषु। प्राणदा (४)

अंपानुदा व्यानुदाश्वक्षुर्दा वर्चोदा वरिवोदाः। अन्यं तै अस्मत्तपन्तु हेतयः। पावको अस्मभ्यं शिवो भंव। अग्निस्तिगमेन शोचिषा यस्तद्विश्वं न्यन्त्रिणम्। अग्निर्नौ वस्ते रायिम्। सैनानीकेन सुविदत्रौ अस्मे यष्टा देवां आयजिष्ठः स्वस्ति। अदंब्यो गोपा उत नः। परस्पा अग्ने द्युमदुत रेवदिंदीहि॥ (५)

उप देवान वद्वाणदश्वतुश्वत्वारि २शत्॥ ५॥ [१]

य इमा विश्वा भुवनानि जुहूदषिरुहोतां निषसादां पिता नः। स आशिषा द्रविणमिच्छमानः परमच्छदो वर आ विवेश। विश्वकर्मा मनसा यद्विहाया धाता विधाता

परमोत सन्दृक्। तेषांमिष्टानि समिषा मंदन्ति यत्र सप्तरूषीन्पर एकमाहुः। यो नः पिता जन्मिता यो विधाता यो नः सूतो अभ्या सञ्जानां। (६)

यो देवानां नामधा एकं एव तस्मै सम्प्रशब्दं भुवना यन्त्यन्या। त आयजन्तु द्रविणः समस्मा ऋषयः पूर्वे जरितारो न भूना। असूर्तु सूर्तु रजसो विमाने ये भूतानि समकृण्वन्निमानि। न तं विदाथ य इदं जुजानान्यद्युष्माकुमन्तरं भवाति। नीहोरेण प्रावृत्ता जलप्यां चासुतृपं उक्थुशासंश्वरन्ति। पुरो दिवा पुर एुना (७)

पृथिव्या पुरो देवेभिरसुरैर्गुहा यत्। किं स्विद्धर्भं प्रथमं दंधु आपो यत्र देवाः सुमगच्छन्तु विश्वैः। तमिद्धर्भं प्रथमं दंधु आपो यत्र देवाः सुमगच्छन्तु विश्वैः। अजस्य नाभावध्येकमर्पितं यस्मिन्निदं विश्वं भुवनमधि श्रितम्। विश्वकर्मा ह्यजन्मिष्ट देव आदिद्वन्द्यवर्वो अभवद्वितीयः। तृतीयः पिता जन्मितौषधीना- (८)

मपां गर्भं व्यदधात्पुरुत्रा। चक्षुषः पिता मनसा हि धीरो घृतमेने अजननन्नत्रमाने। यदेदन्ता अदृष्टहन्तु पूर्व आदिद्वावापृथिवी अप्रथेताम्। विश्वतंशक्षुरुत विश्वतोमुखो विश्वतोहस्त उत विश्वतस्पात्। सं बाहुभ्यां नर्मति सम्पत्तैर्द्यर्वापृथिवी जुनयन्देव एकः। किं स्विदासीदधिष्ठानमारम्भणं कतुमध्येष्वत्किमासीत्। यदो भूमि जुनयन्- (९)

विश्वकर्मा वि द्यामौर्णोन्महिना विश्वचक्षाः। किं स्विद्धनं क उ स वृक्ष आसीद्यतो द्यावापृथिवी निष्टत्क्षुः। मर्नोषिणो मनसा पृच्छतेदु तद्यद्यतिष्ठद्वव्नानि धारयन्न। या ते धामानि परमाणि यावमा या मध्यमा विश्वकर्मनुतेमा। शिक्षा सखिभ्यो हुविषि स्वधावः स्वयं यंजस्व तुनुवं जुषाणः। वाचस्पति विश्वकर्मणमूतये (१०)

मनोयुजं वाजे अद्या हुवेम। स नो नेदिष्टा हवनानि जोषते विश्वशम्भूरवसे साधुकर्मा। विश्वकर्मन् हुविषां वावृथानः स्वयं यंजस्व तुनुवं जुषाणः। मुह्यन्त्वन्ये अभितः सुपत्ना इहास्माकं मघवा सूरिरस्तु। विश्वकर्मन् हुविषा वर्धनेन त्रातारमिन्द्रमकृणोरवृथ्यम्। तस्मै विशः समनमन्त पूर्वरयमुग्रो विहृव्यो यथाऽसंत्। समुद्रायं वयुनाय सिन्धूनां पतंये नमः। नदीनां सर्वासां पित्रे जुहुता विश्वकर्मणे विश्वाहामत्यर्थं हुविः॥ (११)

उदैनमुत्तरां नयाग्ने घृतेनाहुता। रायस्पोषेण सः सृज प्रजयो च धनेन च। इन्द्रेम् प्रतरां कृषि सजातानां मसद्वशी। समेन वर्चसा सृज देवेभ्यो भागधा अंसत्। यस्य कुर्मो हविर्गृहे तमग्ने वर्धया त्वम्। तस्मै देवा अधि ब्रवन्नयं च ब्रह्मणस्पतिः। उदु त्वा विश्वे देवा (१२)

अग्ने भरन्तु चित्तिभिः। स नौ भव शिवतमः सुप्रतीको विभावसुः। पञ्च दिशो दैर्वीर्यज्ञमवन्तु देवीरपामतिं दुर्मतिं बाधमानाः। रायस्पोषे यज्ञपतिमाभजन्तीः। रायस्पोषे अधि यज्ञो अस्थाऽस्मिष्ठे अग्नावधि मामहानः। उक्थपत्र ईड्यो गृभीतस्तुपं धर्म परिगृह्यायजन्ता। ऊर्जा यद्ज्ञमशमन्त देवा दैव्याय धर्त्रे जोष्टे। देवश्रीः श्रीमणाः शतपथाः (१३)

परिगृह्य देवा यज्ञमायन्। सूर्यरश्मिरहरिकेशः पुरस्ताथ्सविता ज्योतिरुदयः १ अजस्रम्। तस्य पूषा प्रसवं याति देवः सम्पश्यन्विश्वा भुवनानि गोपाः। देवा देवेभ्यो अध्वर्यन्तो अस्तुर्वीतः शमित्रे शमिता यज्ञायै। तुरीयो यज्ञो यत्र हव्यमेति ततः पावका आशिषो नो जुषन्ताम्। विमानं पुष दिवो मध्ये आस्त आपप्रिवात्रोदसी अन्तरिक्षम्। स विश्वाचौरुभि (१४)

चष्टे घृताचौरन्तरा पूर्वमपरं च केतुम्। उक्षा समुद्रो अरुणः सुपुर्णः पूर्वस्य योनि पितुरा विवेश। मध्ये दिवो निहितः पृश्निरश्मा वि चक्रमे रजसः पात्यन्तौ। इन्द्रं विश्वा अवीवृथन्धस्मुद्रव्यचसु गिरः। रथीतम् २ रथीनां वाजानाः सत्पतिं पतिम्। सुप्रहूर्यज्ञो देवा ३ आ च वक्षद्यक्षदग्निर्देवो देवा ४ आ च वक्षत्। वाजस्य मा प्रसवेनोद्ग्रामेणोद्ग्रभीत्। अथां सपत्ना ५ इन्द्रो मे निग्रामेणाधरा ६ अकः। उद्ग्राम च निग्राम च ब्रह्म देवा अवीवृथन्। अथां सुपत्नानिन्द्राग्नी मैं विषूचीनान्व्यस्यताम्॥ (१५)

देवा: शतपथा अभि वाजस्य पद्मिः शतिश्व॥४॥

[३]

आशुः शिशानो वृषभो न युध्मो धनाधनः क्षोभंणश्चरपणीनाम्। सङ्कन्दनोऽनिमिष एकवीरः शत ६ सेना अजयस्ताकमिन्द्रः। सङ्कन्दनेनानिमिषेण जिष्णुना युत्कारेण दुश्यवनेन धृष्णुना। तदिन्द्रेण जयत् तथसहध्यं युधौ नर इषुहस्तेन वृष्णा। स इषुहस्तैः स निषङ्गिभिर्वशी सः स्रष्टा स युध इन्द्रौ गणेन। सः सृष्टजिथ्सोमुपा बाहुशर्ध्यर्धधन्वा प्रतिहिताभिरस्ता। बृहस्पते परि दीया (१६)

रथेन रक्षोहामित्राऽ अपुबाधमानः। प्रभञ्जन्सेनाः प्रमृणो युधा जयत्रस्माकं मेध्यविता रथानाम्। गोत्रभिदं गोविदं वत्रबाहुं जयत्तमज्ज्ञं प्रमृणन्तु मोजसा। इम् संजाता अनु वीरयध्वमिन्द्रः सखायोऽनु सः रभध्वम्। बलविज्ञायः स्थविरः प्रवीरः सहस्वान् वाजी सहमान उग्रः। अभिवीरो अभिसत्त्वा सहोजा जैत्रमिन्द्र रथमा तिष्ठ गोवित। अभि गोत्राणि सहसा गाहमानोऽदायो (१७)

वीरः शतमन्त्युरिन्द्रः। दुश्यवनः पृतनाषाढयुध्योऽस्माकः सेना अवतु प्र युथ्मु। इन्द्र आसां नेता बृहस्पतिर्दक्षिणा यज्ञः पुर एतु सोमः। देवसेनानां भिभञ्जतीनां जयतीनां मरुतो यन्त्वग्रै। इन्द्रस्य वृष्णो वरुणस्य राज्ञ आदित्यानां मरुताः शर्ध उग्रम्। महामनसां भुवनच्यवानां घोषो देवानां जयतामुदस्थात्। अस्माकुमिन्द्रः समृतेषु ध्वजेष्वस्माकं या इषवस्ता जयन्तु। (१८)

अस्माकं वीरा उत्तरे भवन्त्वस्मानु देवा अवता हवेषु। उद्धरप्य मधवन्नायुधान्युथसत्वनां मामकानां महाऽसि। उद्धृत्रहन्वजिनां वाजिनान्युद्रथानां जयतामेतु घोषः। उप प्रेत जयता नरः स्थिरा वः सन्तु बाहवः। इन्द्रो वः शर्म यच्छत्वनाधृष्या यथासंथा। अवसृष्ट परा पतु शरव्ये ब्रह्मसः शिता। गच्छामित्रान्प्र (१९)

विंश मैषां कं चनोच्छिषः। मर्माणि ते वर्मभिश्छादयामि सोमस्त्वा राजामृतेनाभि वस्ताम्। उरोर्वरीयो वरिवस्ते अस्तु जयत्तं त्वामनु मदन्तु देवाः। यत्र बाणाः सम्पत्तन्ति कुमारा विशिखा इव। इन्द्रो नुस्तत्र वृत्रहा विश्वाहा शर्म यच्छतु॥ (२०)

दीया दायो जयन्त्वमित्रान्प्र चत्वारिःश्चां॥ ५॥ [४]

प्राचीमनु प्रदिशं प्रेहि विद्वानग्रेष्ये पुरो अग्निभवेह। विश्वा आशा दीद्यानो वि भाद्यूर्ज नो धेहि द्विपदे चतुष्पदे। क्रमधमप्तिना नाकमुख्यः हस्तेषु विप्रतः। दिवः पृष्ठः सुवर्गत्वा मिश्रा देवेभिराद्धम्। पृथिव्या अहमुदन्तरिक्षमारुहमन्तरिक्षादिवमारुहम्। दिवो नाकस्य पृष्ठाथ्युवज्योतिरगा- (२१)

महम्। सुवर्यन्तो नापेक्षन्त आ द्याः रोहन्ति रोदसी। यज्ञं ये विश्वतोधारः सुविद्वाऽसो वितेनिरे। अग्ने प्रेहि प्रथमो दैवयतां चक्षुदेवानां मुत मर्यानाम्। इयक्षमाणा भृगुभिः सुजोषाः सुवर्यन्तु यजमानाः स्वस्ति। नक्तोषासा समनसा विरुपे धापयेते

शिशुमेकं समीची। द्यावा क्षामा रुक्मो अन्तर्विभांति देवा अग्निं धारयन्द्रविणोदाः। अग्ने सहस्राक्ष (२२)

शतमूर्धञ्चुतं तैः प्राणाः सुहस्रमपानाः। त्वं साहस्रस्य राय ईशिषे तस्मै ते विधेम् वाजाय स्वाहा॥ सुपर्णोऽसि गुरुत्मान्पृथिव्या र्सीद पृष्ठे पृथिव्याः सीद भासाऽन्तरिक्षमा पृण् ज्योतिषा दिवमुत्तमान् तेजसा दिश उद्दृत्ह। आजुह्नानः सुप्रतीकः पुरस्तादग्ने स्वां योनिमा सीद साध्या। अस्मिन्थस्य अध्युत्तरस्मिन्विष्वे देवा (२३)

यजंमानश्च सीदत। प्रेष्ठो अग्ने दीदिहि पुरो नोऽजंस्या सूर्या यविष्ट। त्वा शश्वन्तु उपं यन्ति वाजाः। विधेम् ते परमे जन्मन्नग्ने विधेम स्तोपैरवरे सधस्थैः। यस्माद्योनेरुदारिथा यज्ञे तं प्रत्वे हृषीेषि जुहुरे समिष्ठे। ता र्संवितुर्वरेण्यस्य चित्रामाहं वृणे सुमतिं विश्वजंन्याम्। यामस्य कण्वो अदुहुत्रपर्णनां सुहस्रधारां (२४)

पर्यसा मुहीं गाम्। सुस तै अग्ने सुमिधः सुस जिह्वाः सुसर्पयः सुस धाम प्रियाणि। सुस होत्राः सुसधा त्वा यजन्ति सुस योनीरा पृणस्वा घृतेन। ईद्वङ्गान्याद्वङ्गताद्वङ्ग प्रतिद्वङ्ग मितश्च सं मितश्च सभराः। शुक्रज्योतिश्च चित्रज्योतिश्च सुत्यज्योतिश्च ज्योतिष्माङ्गश्च सुत्यश्चर्तुपाश्चात्यहाः। (२५)

ऋतजिच्च सत्यजिच्च सेनजिच्च सुषेणश्चान्त्यमित्रश्च दूरे अमित्रश्च गणः। ऋतश्च सत्यश्च ध्रुवश्च धरुणश्च धर्ता च विधर्ता च विधारयः। ईद्वक्षास एतादक्षास ऊषुणः सद्वक्षासः प्रतिसद्वक्षास एतन्। मितासश्च सं मितासश्च न ऊतये सभरसो मरुतो यज्ञे अस्मिन्निन्द्रं दैवीर्विशो मरुतोऽनुवर्त्मानो यथेन्द्रं दैवीर्विशो मरुतोऽनुवर्त्मान एवमिमं यजंमानं दैवीश्च विशो मानुषीश्चानुवर्त्मानो भवन्तु॥ (२६)

अग्नां सुहस्राक्ष देवा: सुहस्रधारामत्यह्ना अनुवर्त्मानः पोडंश च॥६॥

[५]

जीमूतस्येव भवति प्रतीकं यद्वर्मी याति सुमदामुपस्थैः। अनाविद्या तुनुवां जय त्वं स त्वा वर्मणो महिमा पिंपर्तु। धन्वन्ना गा धन्वन्नाऽजिं जयेम् धन्वन्ना तीत्राः सुमदो जयेम। धनुः शत्रौरपकामं कृणोति धन्वन्ना सर्वाः प्रदिशो जयेम। वृक्ष्यन्तीवेदा गनीगन्ति कर्णं प्रियं सखायं परिषस्वजाना। योषेव शिङ्के वितुताधि धन्वज् (२७)

ज्या इयं समने पारयन्ती। ते आचरन्ती समनेव योषां मातेवं पुत्रं बिभृतामुपस्थैः।

अप् शत्रून् विद्यताऽ संविदाने आर्की इमे विष्फुरन्ती अमित्रान्। बह्नानं पिता बहुरस्य पुत्रश्चिशा कृणोति समनावगत्य। इषुधिः सङ्काः पृतनाश्च सर्वाः पृष्ठे निनद्धो जयति प्रसूतः। रथे तिष्ठन्नयति वाजिनः पुरो यत्रयत्र कामयते सुषारथिः। अभीशूनां महिमान् (२८)

पनायत मनः पश्चादनु यच्छन्ति रशमयः। तीव्रान्योषान्कृष्टते वृषपाणयोऽश्वा रथेभिः सुह वाजयन्तः। अवक्रामन्तः प्रपदैरुमित्रान्क्षिणन्ति शत्रूऽरनपव्ययन्तः। रथवाहनः हविरस्य नाम यत्राऽयुधं निहितमस्य वर्म। तत्रा रथमुप शग्मः सदेम विश्वाहा वयः सुमनस्यमानाः। स्वादुषऽसदः पितरो वयोधाः कृच्छेश्चितुः शक्तीवन्तो गभीराः। चित्रसैना इषुबला अमृधाः सुतोवीरा उरवौ ब्रातसाहाः। ब्राह्मणासः (२९)

पितरः सोम्यासः शिवे नो द्यावापृथिवी अनेहसाः। पूषा नः पातु दुरितादतावृथो रक्षा माकिर्नो अघशऽस ईशत। सुपुर्ण वस्ते मृगो अस्या दन्तो गोभिः सन्नद्धो पतति प्रसूता। यत्रा नः सं च वि च द्रवन्ति तत्रास्मभ्युमिषवः शर्म यऽसन्। ऋजीते परि वृद्धि नोऽशमा भवतु नस्तनुः। सोमो अधि ब्रवीतु नोऽदितिः (३०)

शर्म यच्छतु। आ जङ्घन्ति सान्वेषां जघनाऽ उप जिम्बते। अश्वाजनि प्रचेतुसो-ऽश्वान्समध्यु चोदय। अहिंसिभोगैः पर्येति बाहुं ज्याया हेति परिबाधेमानः। हुस्तुभ्रो विश्वा वयुनानि विद्वान्पुमान्पुमाऽसं परि पातु विश्वतः। वनस्पतै वीड़ज्ञो हि भूया अस्मसंखा प्रतरणः सुवीरः। गोभिः सन्नद्धो असि वीडयस्वास्थाता तै जयतु जेत्वानि। दिवः पृथिव्याः पर्यो- (३१)

जु उद्भूतं वनस्पतिभ्यः पर्याभृतऽ सहः। अपामोज्मानं परि गोभिरावृतुमिन्द्रस्य वज्रऽ हविषा रथं यजा। इन्द्रस्य वज्रो मरुतामर्नीकं मित्रस्य गर्भो वरुणस्य नाभिः। सेमां नो हव्यदातिं जुषाणो देवं रथं प्रति हव्या गृभाय। उपं शासय पृथिवीमुत द्यां पुरुत्रा तै मनुतां विष्ठितं जगत्। स दुन्दुभे सुजूरिन्द्रेण द्वैर्दूराद् (३२)

दर्वीयो अपं सेध शत्रून्। आ क्रन्दय बलमोजो न आ धा नि ईनिहि दुरिता बाधेमानः। अपं प्रोथ दुन्दुभे दुच्छुनाऽ इत इन्द्रस्य मुष्टिरसि वीडयस्व। आऽमूरज प्रत्यावर्तयेमाः केतुमहून्दुभिर्वावदीति। समश्वपर्णश्चरन्ति नो नरोऽस्माकमिन्द्र रथिनो जयन्तु॥ (३३)

यदकंन्दः प्रथमं जायमान उद्यन्धस्मुद्रादुत वा पुरीषात्। श्येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू
उपस्तुत्यं महि जातं तैर्अर्वन्न। युमेन दत्तं त्रित एनमायुनिगिन्द्रं एणं प्रथमो अध्यतिष्ठत्।
गन्धर्वो अस्य रशनामग्भ्याथ्मूरादश्वं वसवो निरंतष्ट। असि युमो अस्यादित्यो अर्वन्नसि
त्रितो गुह्येन ब्रतेन। असि सोमेन सुमया विपृक्त - (३४)

आहुस्ते त्रीणि दिवि बन्धनानि त्रीण्युपसु
त्रीण्यन्तः समुद्रे। उतेवं मे वरुणश्छन्धस्यर्वन् यत्रा त आहुः परमं जुनित्रम्। इमा तै
वाजिन्नवमार्जनानीमा शुफानाऽ सनितुर्निधानाऽ। अत्रा ते भुद्रा रशना अपश्यमृतस्य या
अभिरक्षन्ति गोपाः। आत्मानं ते मनसाऽरादजानामुवो दिवा (३५)

पतयन्तं पतञ्जम्। शिरो अपश्यं पथिभिः सुगेभिररेणुभिर्जेहमानं पतुत्रि। अत्रा ते
रूपमुत्तममपश्यं जिर्णीषमाणमिष आ पदे गोः। युदा ते मर्तु अनु भोगमानुडादिद्वसिष्ठ
ओषधीरजीगः। अनु त्वा रथो अनु मर्यो अर्वन्ननु गावोऽनु भगः कुनीनाम्। अनु ब्रातांसुस्तवं
सुख्यमीयुरनु देवा ममिरे वीर्यं (३६)

ते। हिरण्यशृङ्गोऽयौ अस्य पादा मनोजवा अवर इन्द्रं आसीत्। देवा इदस्य
हविरद्यमायन् यो अर्वन्तं प्रथमो अध्यतिष्ठत्। ईर्मान्तासुः सिलिंकमध्यमासुः सः शूरणासो
दिव्यासो अत्याः। हुःसा इव श्रेणिशो यंतन्ते यदाक्षिषुर्दिव्यमज्ममश्वाः। तव शरीरं
पतयिष्यवर्वन्तवं चित्तं वातं इव ध्रजीमान्। तव शृङ्गाणि विष्ठिता पुरुत्रारण्येषु जर्मुराणा
चरन्ति। उप (३७)

प्रागुच्छसनं वाज्यर्वा देवद्रीचा मनसा दीध्यानः। अजः पुरो नीयते नाभिरस्यानु
पश्चात्कवयो यन्ति रेभाः। उप प्रागात्परमं यथसुधस्थमर्वाऽ अच्छां पितरं मातरं च। अद्या
देवां जुष्टतमो हि गम्या अथा शास्ते दाशुषे वार्याणि॥ (३८)

विपृक्तो दिवा वीर्यमुपैकान्त्रचत्वारि शब्दाः॥५॥

[७]

मा नौ मित्रो वरुणो अर्यमाऽर्युरिन्द्रं ऋभुक्षा मुरुतः परि ख्यन्। यद्वाजिनौ
देवजातस्य सत्तैः प्रवक्ष्यामो विदथे वीर्याणि। यन्निर्णिजा रेकणसा प्रावृतस्य रातिं गृभीतां
मुखुतो नयन्ति। सुप्राङ्गजो मेष्यद्विश्वरूप इन्द्रापूष्णोः प्रियमप्येति पाथः। एष च्छांगः पुरो

अश्वेन वाजिना॑ पूष्णो भागो नीयते विश्वदैव्यः। अभिप्रियं यत्पुरोडाशमर्वता त्वष्टे- (३९)

दैन॑ सौश्रवसाय जिन्वति। यद्धविष्यमृतुशो दैवयानं त्रिमानुषः पर्यश्च नयन्ति। अत्रा॒ पूष्णः प्रथमो भाग एति यज्ञं देवेभ्यः प्रतिवेदयन्नजः। होता॑ऽध्यर्युरावया अग्निमित्यो ग्रावग्राभ॑ उत शङ्खस्ता॒ सुविप्रः। तेन यज्ञेन स्वरं कृतेन स्विष्ठेन वक्षणा॑ आ पृणध्वम्। यूपत्रस्का॑ उत ये यूपवाहाश्चषालु॑ ये अंश्वयूपाय॑ तक्षाति। ये चार्वते पचन॑ सुम्भरन्त्युतो (४०)

तेषामुभिगूर्तिर्न इन्वतु। उप प्रागासुमन्मेऽधायि॑ मन्म देवानामाशा॑ उप वीतपृष्ठः। अन्वेन विप्रा॑ ऋषयो मदन्ति देवाना॑ पुष्टे चक्रमा॑ सुबन्धुम्। यद्वाजिनो॑ दामं सुन्दानमर्वतो॑ या शीर्षपृण्यो॑ रशना॑ रञ्जुरस्य। यद्वां घाऽस्य प्रभृतमास्यै॑ तृण॑ सर्वा॑ ता ते अपि॑ देवेष्वस्तु। यदश्वस्य क्रविषो (४१)

मक्षिकाशु॑ यद्वा॑ स्वरौ॑ स्वधितौ॑ रिसमस्ति॑। यद्वस्तयोः शमितुर्यन्नखेषु॑ सर्वा॑ ता ते अपि॑ देवेष्वस्तु। यदूपध्यमुदरस्यापवाति॑ य आमस्य॑ क्रविषो॑ गृन्थो॑ अस्ति॑। सुकृता॑ तच्छमितारः॑ कृणवन्तूत॑ मेध॑ शृतपाकं॑ पचन्तु। यत्ते॑ गात्रादग्निना॑ पुच्यमानादभि॑ शूलं॑ निहतस्यावधावति॑। मा॑ तद्भूम्यामा॑ श्रिष्ठन्मा॑ तृणैषु॑ देवेभ्युस्तदुशङ्गो॑ रातमस्तु॥ (४२)

इदुतो क्रविषः त्रिपथ्मस च॥४॥ [४]

ये वाजिन॑ परिपश्यन्ति पक्षं य ईमाहुः॑ सुरभिर्निरहरेति॑। ये चार्वतो॑ माः॑ समिक्षामुपासेत उतो॑ तेषामुभिगूर्तिर्न इन्वतु। यन्नीक्षणं॑ मां॑ स्पचन्या॑ उखाया॑ या॑ पात्राणि॑ यूष्ण आसेचनानि। ऊष्मण्यापिधाना॑ चरूणमुङ्काः॑ सूना॑ः परि॑ भूषन्त्यश्वम्। निक्रमणं॑ निषदनं॑ विवर्तनं॑ यच्च॑ पद्मैश्शमर्वतः। यच्च॑ पृपौ॑ यच्च॑ घासि॑ (४३)

जघासु॑ सर्वा॑ ता ते अपि॑ देवेष्वस्तु। मा॑ त्वाऽग्निर्धनिद्वूमग्निर्मोखा॑ भ्राजन्त्यभि॑ विक्तु॑ जग्निः। इृष्टं॑ वीतमुभिगूर्तु॑ वर्षद्वृतुं॑ तं देवासु॑ः प्रति॑ गृभून्त्यश्वम्। यदश्वाय॑ वासं॑ उपस्तृणन्त्यधीवासं॑ या॑ हिरण्यान्यस्मै। सुन्दानमर्वन्तु॑ पद्मैश्श प्रिया॑ देवेष्वा॑ यामयन्ति। यत्ते॑ सादे॑ महसा॑ शूक्रतस्य॑ पार्षिण्या॑ वा॑ कशाया॑ (४४)

वा॑ तुतोदा॑ सुचेव॑ ता॑ हृविषो॑ अध्वरेषु॑ सर्वा॑ ता ते॑ ब्रह्मणा॑ सूदयामि। चतुर्स्त्रिः॑ शद्वाजिनो॑ देवबन्ध्यो॑ वर्वङ्गीरश्वस्य॑ स्वधिति॑ः समेति। अच्छिद्रा॑ गात्रा॑ वयुना॑ कृणोत्॑ परुष्परुरनुघुष्या॑ वि॑

शस्ता एकस्त्वद्दुरश्वस्या विश्वस्ता द्वा यन्तारा भवतस्तथुर्तुः। या ते गात्राणामृतुथा कृणोमि
ताता पिण्डानां प्र जुहोम्युग्नौ। मा त्वा तपत् (४५)

प्रिय आत्माऽपियन्तं मा स्वधितिस्तनुव आ तिष्ठिपत्ते। मा तै गृधुरविश्वस्ताऽतिहाय
छिद्रा गात्राण्यसिना मिथू कः। न वा उ वेतन्मियसे न रिष्यसि देवाः इदैषि पूथिभिः
सुगेभिः। हरीं ते युज्ञा पृष्ठंती अभूतामुपास्थाद्वाजी धुरि रासंभस्य। सुगव्यं नो वाजी
स्वश्चियं पुःसः पुत्राः उत विश्वापुषः रुयिम्। अनागास्त्वं नो अदितिः कृणोतु क्षत्रं नो
अश्वो वनताः हृविष्मान्॥ (४६)

धूसि कर्णया तपद्रविण नवं च॥४॥

[९]

अश्मन् य इमोदैनमृशुः प्राचीं जीमूतस्य यदकेन्द्रो मा नो मित्रो ये वाजिन् नवं॥१॥

अश्मन्मनोयुज् प्राचीमनु शर्म यच्छतु तेषामुभिर्गृतेः पद्मत्वारिःशत्॥४६॥

अश्मन् हृविष्मान्॥

हरिः ॐ ॥

॥कृष्ण-यजुर्वेदीय-तैत्तिरीय-संहितायां चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः समाप्तः॥ ४-६॥